УСТАНОВА “БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ АРХІЎ-МУЗЕЙ ЛІТАРАТУРЫ І МАСТАЦТВА”

АКСАКАЎ СЯРГЕЙ СЯРГЕЕВІЧ

КАМПАЗІТАР

6 СТУДЗЕНЯ 1891 Г. – 4 ВЕРАСНЯ 1968 Г.

ФОНД № 95

ВОПІС № 2

[1850-я] – 1961, 2009 гг.

МІНСК 2021

ЗМЕСТ

да воп. № 2 ф. 95

№№	Назва раздзелаў	№ спраў	№ стар. воп.
	ПРАДМОВА		
1.	ДАКУМЕНТЫ С.С. АКСАКАВА	1-16	1-3
1.1.	П'ЕСА І ВАКАЛЬНЫЯ ТВОРЫ	1-3	1
1.2.	ПІСЬМО ДА С.С. АКСАКАВА, КОПІІ АСАБІСТЫХ ДАКУМЕНТАЎ І ІНШ.	4-8	1-2
1.3.	ВЫЯЎЛЕНЧЫЯ ДАКУМЕНТЫ	9-16	2-3
2.	ДАКУМЕНТЫ СВАЯКОЎ С.С. АКСАКАВА	17-22	3
3.	ДАКУМЕНТЫ А.Ц. ГРАЧАНІНАВА	23-27	3-4

Прадмова

Аксакаў Сяргей Сяргеевіч нарадзіўся 24 снежня 1890 г. (6 студзеня 1891 г.) у сям'і калежскага сакратара С.Р. Аксакава і С.І. Аксакавай (дачкі контр-адмірала І.І. Свешнікава) у [маёнтку Страхава Бузулукскага ўезда Самарскай губерні (цяпер – вёска Страхава Борскага раёна Самарскай губерні)]; з'яўляўся адзіным праўнукам рускага пісьменніка С.Ц. Аксакава. У [1900 г.] быў прыняты ў Паліванаўскую мужчынскую гімназію ў г. Маскве. Адначасна паступіў у Маскоўскую кансерваторыю (цяпер – Маскоўская дзяржаўная кансерваторыя імя П.І. Чайкоўскага), пакінуў яе праз некалькі месяцаў і працягваў навучанне ў прыватных студыях: займаўся па класу фартэпіяна ў К.М. Ігумнава, вывучаў кампазіцыю ў А.Ц. Грачанінава, музыказнаўства – у прафесара Ю.Д. Энгеля. З 1911 г. да 1914 г. атрымліваў вышэй-шую юрыдычную адукацыю ў Імператарскім Аляксандраўскім ліцэе (г. Санкт-Пецярбург) і працягваў музычную адукацыю ў галіне аркестроўкі і кампазіцыі ў прафесара С.М. Ляпунова. З 1914 г. працаваў губернскім сакратаром у аддзяленні Зводу законаў канцылярыі Дзяржаўнай рады Расійскай імперыі. У 1915 г. перапыніў дзяржаўную службу і паступіў у Пажскі Яго Імператарскай Вялікасці корпус, дзе па сканчэнні паскоранага курса атрымаў афіцэрскае званне. У 1916 г. у якасці начальніка атрада Таварыства Чырвонага Крыжа быў скіраваны ў г. Полацк, затым – у г. Рыгу і г. Пскоў. У 1918 г. атрад быў расфар-міраваны, С.С. Аксакаў з сям'ёй пераехаў у г. Самару, потым (з войскам адмірала А.В. Калчака) – у г. Харбін (Кітай). У Кітае працаваў загадчыкам кліматычнай станцыі на Кітайска-Усходней чыгунцы, агентам Эканамічнага бюро, пасля – выкладчыкам у Харбінскай вышэйшай музычнай школе імя А.К. Глазунова (цяпер – Кансерваторыя імя А.К. Глазунова), з верасня 1929 г. да снежня 1945 г. – прафесарам фартэпіяннага класа і выкладчыкам гісторыі музыкі і тэарэтычных музычных дысцыплін Шанхайскай дзяржаўнай кансерваторыі (цяпер – Шанхайская кансерваторыя музыкі). З 1935 г. узначальваў аб'яднанне эмігрантаў-мастакоў, музыкантаў і паэтаў "Шатёр", у 1930 г. стаў членам Рускага юрыдычнага таварыства ў г. Шанхае. У 1946 г. атрымаў савецкае грамадзянства. З таго часу чытаў лекцыі па гісторыі музыкі і браў удзел у канцэртах у дні савецкіх дзяржаўных святаў у Таварыстве грамадзян СССР у г. Шанхае. У 1954 г. атрымаў дазвол на вяртанне ў СССР і быў накіраваны ў рабочы пасёлак "Новоивановский" Омскай вобласці, праз тры тыдні знайшоў працу кіраўніка тэарэтычных і фартэпіянных класаў у музычнай школе г. Тара Омскай вобласці і пераехаў туды. У 1955 г. па рашэнні Міністэрства культуры СССР быў пераведзены ў г. Мінск, дзе [да выхада на пенсію] выкладаў у Рэспубліканскай музычнай школе-дзесяцігодцы пры Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі імя А.В. Луначарскага

(цяпер – Рэспубліканская гімназія-каледж пры Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі)[1].

У 1914 г. з’явіліся першыя музычныя творы С.С. Аксакава, адначасова ў г. Кіеве, г. Маскве і г. Мінску адбыліся яго першыя канцэртныя выступленні. Да 1930 г. С.С. Аксакаў напісаў: вакальныя цыклы на словы А.А. Ахматавай і А.М. Рамізава, звыш 30 рамансаў, фартэпіянных п’ес і санат, некалькі хароў, сімфанічную паэму “Из Данте”, пачаў працу над операй “Психея”. У 1950-х гг. ім былі створаны: вальсы, канцэртныя ўверцюра і эцюд, сімфанічная паэма “В Туровской пуще” (на сл. У.М. Дубоўкі), фартэпіяннае трыо, рамансы і песні на словы В.Я. Брусава, С. Зубава, А.М. Пляшчэева і інш.

У 1955 г. С.С. Аксакаў быў абраны членам Музычнага фонду СССР пры Саюзе кампазітараў СССР, у 1957 г. – членам Саюза кампазітараў СССР.

С.С. Аксакаў памёр 4 верасня 1968 г. Пахаваны на Усходніх могілках г. Мінска.

Дакументы С.С. Аксакава паступілі ў БДАМЛМ ад музыказнаўцы Ізідора Герасімавіча Нісневіча ў 1972 г. У выніку навуковага апісання быў складзены вопіс № 2, у які ўвайшлі 27 спраў (45 дак.) за [1850-я]–1961, 2009 гг.

Вопіс складаецца з 3 раздзелаў, складзеных па намінальна-храналагічным прынцыпе:

Першы раздзел – “Дакументы С.С. Аксакава” – прадстаўлены п’есай, рамансамі і песнямі, пісьмом да С.С. Аксакава, копіямі асабістых дакументаў, праграмай канцэрта з яго ўдзелам, выдрукам фрагмента кнігі аб С.С. Аксакаве (2009), фатаграфіямі С.С. Аксакава з членамі сям’і і знаёмымі, фатаграфіямі іншых асобаў і інш. за [1870-я – 1880-я]–1961, 2009 гг.

Другі раздзел – “Дакументы членаў сям’і С.С. Аксакава” – складаецца з альбома з паэтычнымі творамі В.М. Аргамакава (сваяка), пісьма да М.С. Аксакавай (сястры) і прадметнай кніжкі слухачкі Маскоўскіх вышэйшых жаночых курсаў на яе імя, фатаграфій членаў сям’і С.С. Аксакава і інш. за [1850-я]–[1959] гг.

Трэці раздзел – “Дакументы А.Ц. Грачанінава” – прадстаўлены сімфоніяй H-Moll і рамансамі, яго фатаграфіямі, індывідуальнай, і з жонкай за [1911]–[1938] гг.

Прадмову склала
Вядучы архівіст В.Ф. Шаталава
16.03.2020

[1] Біяграфічныя звесткі ўзяты з выдання: А.С. Куляшоў. “Аксаковы. История разбитых судеб”. – Масква: “Территория”, 2009. (онлайн:) http://aksakoff.ru/2010/01/chapter3.

Беларускі дзяржаўны архіў-музей
літаратуры і мастацтва

ЗАЦВЕРДЖАНА
Пратакол ЭМК БДАМЛМ
ад 18.03.2021
№ 3

ФОНД № 95
ВОПІС № 2
[1850-я] -1961, 2009

№№ п/п	Загалоўкі справ	Крайнія даты	Коль-касць лістоў	Коль-касць дак-ў	АКД
	1. ДАКУМЕНТЫ С.С. АКСАКАВА				
	1.1. П'ЕСА І ВАКАЛЬНЫЯ ТВОРЫ				
1	"Dance" ("Танец"). П'еса для фартэпіяна. Ор. 28. Выразка з друкаванага выдання з праўкай С.С. Аксакава	[1928-1945]	4	1	
2	"Когда умру я...", "Обо мне съ тобою много толковали". Рамансы для голасу з фартэпіяна. Словы А.М. Пляшчэева (з Г. Гейнэ). Рукапіс Г.Н. Папофа (G.N. Papoff) з праўкай С.С. Аксакава	1929, [1920-я гг.]	4	2	
3	"Бяссмертнікі", "У памятника" і інш. Песні для голасу з раялем і голасу з фартэпіяна. Словы П.Ф. Прыходзькі. Рукапіс перапісчыка з праўкай С.С. Аксакава	1960-1961	9	3	
	1.2. ПІСЬМО ДА С.С. АКСАКАВА, КОПІІ АСАБІСТЫХ ДАКУМЕНТАЎ І ІНШ.				
4	Пісьмо піяніста і кампазітара В.М. Аргамакава С.С. Аксакаву з біяграфічнымі звесткамі пра сябе і ўказаннем на факт іх сваяцтва (Масква)	1957	1	1	
	* * *				
5	Копіі асабістых дакументаў С.С. Аксакава (метрычнага пасведчання аб хрышчэнні (1900), пасведчання аб сканчэнні праграмы Маскоўскай кансерваторыі за 1904-1911 гг. (за подпісам А.Ц. Грачанінава), пасведчання аб працы ў Шанхайскай дзяржаўнай кансерваторыі ў 1929-1945 гг. і паведамлення Дзяржаўнага консульства СССР у Шанхаі аб дазволе на выезд у СССР (1954). Выдрук		4	4	
	* * *				
6	Праграма канцэрта, прысвечанага 70-годдзю з дня нараджэння А.Ц. Грачанінава, з удзелам С.С. Аксакава (кампазітар, выканаўца за раялем і дакладчык) (Шанхай, Кітай)	1935	2	1	

№№ п/п	Загалоўкі спраў	Крайнія даты	Коль-касць лістоў	Коль-касць дак-ў	АКД
	* * *				
7	А.С. Куляшоў. "Сергей Сергеевич Аксаков - русский-советский композитор". Глава кнігі "Аксаковы. История разбитых судеб" (Масква, 2009) (у т.л. успаміны І.С. Аксакавай (дачкі С.С. Аксакава) пра бацьку і вытрымка з яго выступлення на радыё пра музычна-тэатральнае жыццё ў Маскве ў 1900-1915 гг.). Выдрук		10	1/3	
	* * *				
8	Выпіскі С.С. Аксакава пра вядомых дзеячаў беларускай культуры і навукі XIX - пач. XX стст.	[пасля 1955 г.]	1	1	
	1.3. ВЫЯЎЛЕНЧЫЯ ДАКУМЕНТЫ				
9	Фатаграфіі С.С. Аксакава ў групах з С.І. Аксакавай (маці), К.С. Аксакавай (другой жонкай), В.С. і І.С. Аксакавымі (дочкамі) і інш.	[кан. 1890-х гг.], 1959	2	2	
10	Фатаграфія С.С. Аксакава ў групе з доктарам А.А. Алёхіным, піяністам [Б.С.] Захаравым і інш. (Петраград). Выразка з газеты	1916	1	1	
11	Фатаграфія С.С. Аксакава ў групе з выкладчыкамі і студэнтамі Шанхайскай дзяржаўнай кансерваторыі (Кітай). Фатограф [С.Х.] Вонг	1935	1	1	
12	Фатаграфія С.С. Аксакава ў групе з літаратуразнаўцам С.І. Машынскім, дырэктарам музея-запаведніка "Абрамцево" М.П. Пахомавым і інш. у час ускладання вянкоў на магілу пісьменніка С.Ц. Аксакава ў 100-гадавіну з дня яго смерці (Новадзявочыя могілкі, Масква)	1959	1	1	
13	Фатаграфія С.С. Аксакава ў групе з М.І. Аладавым, Л.С. Мухарынскай, Я.К. Цікоцкім, Р.К. Пукстам і Г.І. Цітовічам у Саюзе кампазітараў БССР	1960	1	1	
	* * *				
14	Фатаграфія з паметай С.С. Аксакава "М.Н Аненков, поэт", зробленая ў фотасалоне К. Бергамаскі (Санкт-Пецярбург)	[1880-я гг.]	1	1	
15	Фатаграфія С. Капніста (праўнука паэта і драматурга В.В. Капніста), зробленая ў	1905, [пач. XX ст.]	3	2	

№№ п/п	Загалоўкі спраў	Крайнія даты	Коль-касць лістоў	Коль-касць дак-ў	АКД
	фотасалоне Р.Ф. Брадоўскага (Масква), і фатаграфія неўстаноўленай жанчыны				
16	Фатаграфіі цэнтра Масквы ў час паводкі	красавік 1908 г.	2	2	
	2. ДАКУМЕНТАЎ СВАЯКОЎ С.С. АКСАКАВА				
17	В.М. Аргамакаў. Балада, басні, вершы, эпіграмы і інш. за 1893-1959 гг. Альбом для вершаў. Аўтограф	[1959]	35	1/93	
	* * *				
18	Пісьмо знаёмай да М.С. Аксакавай (сястры) на мастацкай паштоўцы з выявай Фізіка-хімічнага інстытута Маскоўскіх вышэйшых жаночых курсаў (Масква)	1910	2	1	
19	Прадметная кніжка слухачкі Гісторыка-філасоўскага факультэта Маскоўскіх вышэйшых жаночых курсаў на імя М.С. Аксакавай	1908	5	1	
	* * *				
20	Фатаграфіі С.Р. Аксакава (бацькі), С.І. Аксакавай (маці), К.С. і М.С. Аксакавых (брата і сястры) і інш.	[кан. 1890-х гг.] - [1920-я гг.]	5	5	
21	Фатаграфіі В.Р. Аксакавай (роднай цёткі і хроснай) і С.А. Аксакавай (стрыечнай бабкі), зробленыя ў фотасалонах А. Васільева і Ф.Ф. Тадоўскага (Самара, Расія)	[1850-я гг.], [да 1883 г.]	2	2	
22	Фатаграфіі пейзажаў сядзіб Аксакавых у вёсцы Аксакава Самарскай губерні і ў вёсцы Кураедава Уфімскай губерні (Расія)	1904-1908	4	4	
	3. ДАКУМЕНТЫ А.Ц. ГРАЧАНІНАВА				
23	А.Ц. Грачанінаў. Сімфонія H-Moll. Op. 6. Партытура. Перакладанне для фартэпіяна ў 4 рукі. Друкаванае выданне з дароўным надпісам А.Ц. Грачанінава С.С. Аксакаву ад 17.07.1932 г. (Парыж)	1932	34	1	
24	А.Ц. Грачанінаў. "Я люблю тебя". Раманс для голасу з фартэпіяна з вакальнага цыкла "Цвъты зла" / "Les Fleurs du Mal". Op. 48. Словы Ш. Бадлера на рускай і французскай мовах. Выразка з друкаванага выдання	[1911]	4	1	
25	А.Ц. Грачанінаў. "Осеннiе мотивы" ("Сентябрь" і "Октябрь") / "Esquisses d'Automne" ("Septembre" і	[да 1938 г.]	5	2	

№№ п/п	Загалоўкі спраў	Крайнія даты	Коль-касць лістоў	Коль-касць дак-ў	АКД
	"Octobre"). Рамансы. Op. 43, №№ 1-2. Словы Г. Галінай і N.N. на рускай мове і М.Д. Кальвакарэсі (M.D. Calvocoressi) на французскай мове. Выразкі з друкаванага выдання				
	* * *				
26	Фатаграфія А.Ц. Грачанінава з М.Р. Грачанінавай (жонкай) (Парыж)	1912	1	1	
27	Фатаграфія А.Ц. Грачанінава, зробленая ў фотасалоне Э. Марковіча (Парыж), з дароўным надпісам А.Ц. Грачанінава С.С. Аксакаву	1931	1	1	

У дадзены вопіс унесена 27 (дваццаць сем)

спраў з № 1 па № 27 , 45 дакументаў.

Вопіс склала і апрацоўку фонда зрабіла

вяд. архівіст В.Ф. Шаталава

____

Дакументы прынялі:

____

____

"_____"____________20____ г.